"La fantasía no ens parla d'altres mons, sino del nostre" - El Mundo - 22/02/2018

«LA FANTASIA NO ENS PARLA D'ALTRES MONS, SINÓ DEL NOSTRE»

LA FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA OBRI EL CONGRÉS 'MONS IMAGINATS: GEOGRAFIES FANTÀSTIQUES, DISTÒPIES I FUTURS APOCALÍPTICS', ON S'ANALITZA LA RELACIÓ ENTRE LA REALITAT I ELS GÈNERES FANTÀSTICS, DE CIÈNCIA-FICCIÓ I DE TERROR

TEXT DE **GUILLERMO GABARDA RAMÓN**

Des d'ahir la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de València és, durant tres dies, centre de discussió i debat sobre el terror i la ciència-ficció. «Feia temps que teníem interés des de la Facultat, treballant temes que normalment no es donen a les classes, dins de la programació curricular», comença relatant la degana del centre universitari, Ester Alba. Per això, este congrés, anomenat *Mons Imaginats: Geografies fantàstiques, distòpies i futurs apocalíptics*, pretén «portar fora de les aules aspectes que tenen a vore amb una anàlisi del present, de la realitat, en este cas, a través dels nous gustos vinculats amb la ficció».

«El que tracta el congrés és analitzar qüestions relacionades amb l'art, la literatura i l'audiovisual, concretament amb allò que afecta el gènere del fantàstic però sempre des d'una perspectiva de caràcter geogràfic, històric, social, fins i tot, polític», explica Alba, qui també és professora al departament d'Història de l'Art. «Té també un vessant de caràcter teòric. Hem intentat conjugar aspectes relacionats amb la creativitat i les qüestions professionals, incloent-hi no sols acadèmics sinó també persones que treballen directament amb els aspectes relacionats amb el gènere fantàstic com a professionals», continua la degana de la Facultat. En altres paraules, directors de cine, guionistes o crítics estan desfilant estos dies per la Facultat, com Nacho Vigalondo o Javier Olivares.

La realitat ha superat ja la ficció? «Moltes vegades, sí», respon Alba. «En realitat, estos mons fantàstics són mons d'evasió. Aleshores si utilitzem la famosa acotació del present de Bauman, vivim una veritable modernitat líquida en la qual tot sembla transmutat, sembla que res roman. I davant d'esta situació inconsistent, necessitem un moment d'evasió, però el que és curiós és que la ciència-ficció, el terror o la fantasia no ens parlen d'altres mons, sinó que ens parlen del nostre món i fan anàlisi dels nostres temors del present», afegix la professora d'Història de l'Art.

En la mateixa línia, l'escriptor Luis Pérez Ochando, qui també està molt vinculat a este congrés internacional sobre la ciència-ficció, la fantasia i el terror, afirma que «sí tenim terrors reals molt aclaparadors», però fa un incís: «Resulta difícil trobar un correlat des de la ficció a eixos terrors que ens aclaparen dia a dia. De totes maneres, la ficció fantàstica ens dóna la possibilitat d'enfrontar-nos a eixes pors des d'una posició segura, d'entendre'ls intuïtivament i, per tant, racionalitzar-los».

«Pel que fa al terror actual, des de la crisi financera, el gènere que més està resultant és el de possessió i el de cases encantades, sobretot, del 2008 endavant», diu Ochando, qui dóna una explicació més que reveladora: «Són forces invisibles que d'alguna manera ens desallotgen de les nostres cases i posen en perill la nostra vida familiar, és a dir, el model de vida de la classe mitjana. Pel que s'està veient, el que amenaça en el món real és una sèrie de circumstàncies polítiques i econòmiques: crisi, inestabilitat o desnonaments».

CRISI EXISTENCIAL

Alba va encara més enllà: «Hi ha un component molt important en este aparent escapisme, que es tracta d'afrontar els nostres problemes actuals». «Moltes vegades no són problemes quotidians, sinó que vivim en una veritable crisi existencial que ens porta a reflectir estes qüestions no sols en altres gèneres de l'audiovisual», explica la degana de la Facultat, qui posa com a exemple sèries de televisió com *Joc de Trons*, *The Walking Dead* o *Black Mirror*, pel·lícules d'èxit com *El señor de los anillos* o clàssics literaris com *1984*, títols que són analitzats en estes jornades. En definitiva, segons les seues paraules, «esta problemàtica [la de la crisi existencial] arriba al gènere fantàstic i això suposa intentar solucionar estos problemes des de la nostra capacitat del simbòlic, de l'irracional».

Però en què s'assemblen estes ficcions amb la realitat? «En els discursos, en la complexitat de la trama, en els aspectes relacionats amb les qüestions socials... són reflex de les nostres preocupacions actuals», sentencia Alba. «Crec que és perquè hem arribat a un moment en el qual nosaltres hem viscut en la creença d'una democràcia inamovible, en una societat del benestar que anava cap avant, i crec que això s'ha trencat», continua. «Sembla que tot és possible, com en eixos mons imaginats a les distòpies literàries o fílmiques. Fins i tot, la realitat en moltes ocasions ha sigut sobrepassada», insistix Alba, qui conclou: «Això que no passarà mai, sí ha passat i, a més, en els pitjors dels escenaris possibles».